

Výroční zpráva Sdružení Krajina za rok 2003

O Sdružení Krajina.....	1
O činnosti.....	2
Louky.....	2
Krajinný pozemkový spolek.....	3
Stromy.....	4
Živočichové a rostliny.....	4
Lesní mravenci.....	5
Středisko ekologické výchovy Krajinka.....	6
Informování veřejnosti.....	7
Co se chystá.....	8
Koho hledáme.....	8
Finanční zpráva za rok 2003.....	9
Rozpočet na rok 2004.....	11
Poděkování.....	12

O Sdružení Krajina

Sdružení Krajina je nevládní neziskovou organizací. Činní jsme od roku 1997. Pod názvem Sdružení Krajina pracujeme od roku 2001.

Poslání: Aktivně přispívat ke zlepšení stavu přírody, krajiny a životního prostředí v České republice.

Činnost: Tři hlavní programy - Péče o krajinu (péče o louky, pozemkový spolek, výsadby stromů), Ochrana biodiverzity (biologické průzkumy, lesní mravenci, obojživelníci, netopýři, planě rostoucí rostliny, Natura 2000) a Ekologická výchova a osvěta.

Cíl: Odborně zajišťovat periodickou péči o přírodu a krajinu, poskytovat v této oblasti konzultace, být organizací, za kterou budou vidět výsledky. Proto jsme navázali spolupráci s řadou odborníků i institucí.

Působnost: Velká část našich aktivit se odehrává v CHKO Žďárské vrchy. Pravidelně pracujeme v kraji Vysočina, Pardubickém, Olomouckém a Jihomoravském. Odborné konzultace poskytujeme po celé České republice. I přes relativně velký územní rozsah naší činnosti se snažíme neprojektovat ochranu přírody „na dálku“. Klademe důraz na spolupráci s místními lidmi, a ve většině oblastí, kde působíme, bydlí naši členové či příznivci.

Struktura organizace: Nejvyšším orgánem je sněm, který schvaluje stanovy a volí radu. Ta dohlíží na běžný chod organizace a jmenuje ředitele odpovědného za odbornou činnost, organizaci příznivců a realizaci projektů. Statutárními zástupci jsou předsedkyně Mgr. Marie Neubauerová a ředitel Mgr. Milan Daďourek.

O ekologickou výchovu a osvětu se stará Petra Nováčková, DiS. Komunikaci s veřejností a fundraising zajišťuje Dana Pryclová.

Sídlo: Počítky č. 3, 591 01 pošta Žďár nad Sázavou

Kancelář: Dolní 3 (sídlo školského úřadu a DDM), Žďár nad Sázavou

Kontakty:

info@sdruzeníkrajina.cz, tel. 566650717 (kancelář), 732239691 (ředitel)
<http://www.sdruzeníkrajina.cz>

O činnosti

Rozvoj Sdružení Krajina byl v minulém roce zaměřen především na oblast ekologické výchovy, rozšíření pozemkového spolku a na vnitřní stabilizaci. Proběhlo dvoudenní zasedání sněmu Sdružení Krajina, kde byly stanoveny priority pro další období: prohlubování aktivit pozemkového spolku a větší důraz na odbornou biologickou práci.

Ekologická výchova zaznamenala obrovský zájem ze strany škol. Díky rozšíření týmu ekovýchovných pracovníků bylo možné vykrýt téměř všechny objednávky. Úspěšně se rozběhly programy ve středisku ekologické výchovy Krajinka v Krátké. Již na jaře 2004 tak budeme moci nabídnout týdenní pobytové programy pro školy.

Pozemkový spolek dosáhl pravděpodobně největší výměry pronajatých pozemků v republice. Byly vytypovány nové lokality a zajištěno kosení na zhruba 130 hektarech. V budoucnu se naše pozornost bude přesouvat ke zkvalitňování péče a prohlubování právních vztahů k pozemkům. Budeme se snažit nejcennější plochy získat do vlastnictví.

Významným krokem vpřed může být realizace projektu na spolupráci s místními a regionálními firmami. Počáteční fázi projektu finančně podporuje EU prostřednictvím programu Phare.

LOUKY

V krajině Vysočiny, obzvláště v posledním suchém létě, jsou nejkrásnějšími biotopy květnaté, trvale podmáčené louky. Jejich rašelínkový podrost je důležitým regulátorem vodního režimu. Při srážkách se mu podaří zadržet velké množství vody,

podobně jako rybníku o stejné rozloze. Ale její uvolňování za sucha je postupné. Přispívá ke stabilitě vlhkostních podmínek v okolí. Květnaté louky jsou domovem mnoha ohrožených druhů rostlin a živočichů. Při tradičním způsobu hospodaření

byly tyto lokality obvykle vypásány nebo koseny na sena. Avšak intenzifikace přinesla nezájem ze strany zemědělců a pracnost ručního

kosení odrazuje i majitele luk. V důsledku toho jsou pak louky druhově chudší, postupně zarůstají a ztrácejí svoji jedinečnou hodnotu. Proto se každým rokem snažíme získáváním finančních prostředků a organizací ručního kosení přispět k záchraně nejcennějších biotopů. Naše poděkování patří především Státnímu fondu životního prostředí ČR a Správě CHKO Žďárské vrchy bez jejichž finanční pomoci bychom nebyli schopni dělat aktivní ochranu v takovém rozsahu. Při této činnosti však nejde jen o peníze. Bez pracovitých dobrovolníků a brigádníků bychom nemohli v roce 2003 pokosit 130 ha většinou mokřých, drnovitých luk. Také pochopení vlastníků je nezbytnou podmínkou.

Získané prostředky jsme použili především pro místní brigádníky a drobné zemědělce. Pro mnohé je tento krátkodobý přívůdek velmi vítaný. V roce 2003 nám pomohlo přes 90 brigádníků a cca 70 dobrovolníků z řad místních obyvatel.

KRAJINNÝ POZEMKOVÝ SPOLEK

Založení pozemkového spolku v roce 2001 vyplynulo z potřeby zajistit na

přírodně cenných loukách trvalou péči ve formě kosení a prořezávek. Už v prvním roce získalo Sdružení část pozemků do nájmu. V roce 2003 již pečovalo o 130 ha luk. Bylo uzavřeno 8 nových nájmních smluv, další byly rozjednány. Celková rozloha pozemků v nájmu na konci roku 2003 byla

106,7 ha s 35 vlastníky. Z tohoto hlediska se Sdružení Krajina stalo pravděpodobně největším jednotlivým pozemkovým spolkem v ČR. Tato rozloha s sebou přinesla větší nároky na organizaci a administrativu, ale také možnost získat na kosení více finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR. Sdružení Krajina počítá s dalším rozvojem pozemkového spolku. Vytipovává nové lokality, jedná o uzavření nových nájmnů a obesílá vlastníky, kteří nám již pronajali pozemky, se zprávou o činnosti. V roce 2004 chystáme veřejnou sbírku na výkupy nejcennějších pozemků. Věříme, že uzavřeme první kupní smlouvy.

STROMY

Akce Stromy je úzce spjata s ekologickou výchovou. Snažíme se budovat trvalé pouto mezi místními lidmi a přírodou. I v roce 2003 jsme obohatili volnou krajinu o další alej stromů. Navazuje na alej, kterou jsme vysadili v předchozím roce podél staré polní cesty vedoucí mezi Počítkami a Světnovem. Bylo vysazeno celkem 25 stromů – 15 javorů, 6 jasanů a 4 jilmy. Javory nám darovala rodina paní starostky Počítek, ostatní stromy byly darem Sdružení Krajina.

Smyslem akce, jako každoročně, nebyla pouze výsadba stromů, ale spolupráce s místními lidmi a jejich zapojení do ochrany přírody. Snad proto tato aktivita opět zaujala i sdělovací prostředky.

ŽIVOČICHOVÉ A ROSTLINY

Snaha o ochranu ohrožených druhů živočichů a rostlin patří k naší tradiční činnosti. Její rozsah je však značně závislý na časové kapacitě specialistů schopných provádět odborné práce. V minulém roce poptávka po našich službách překročila naše možnosti a zvláště v oblasti ochrany lesních mravenců (viz následující kapitola) se nám nedostávalo sil.

Hlavní aktivity v rámci programu Živočichové a rostliny – biologické průzkumy a návrhy managementu – se uskutečnily v pěti krajích (Olomoucký, Vysočina, Plzeňský, Pardubický a Jihomoravský). Program ovšem není omezen na toto území. Poskytovali jsme například konzultace v CHKO Beskydy, nebo prováděli průzkumy v Libereckém kraji.

Biologické průzkumy ohrožených a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a biologická hodnocení považujeme za jeden z našich důležitých příspěvků k naplňování zákonů o posuzování vlivů na životní prostředí a o ochraně přírody a krajiny. Zpracováváme průzkumy suchozemských a mokřadních ekosystémů dle potřeby: zvláště chráněné druhy živočichů, vyšší rostliny, netopýry, ostatní savce, ptáky, obojživelníky, plazi, stěvlíky a případně další skupiny bezobratlých. Specializovaně se zabýváme také biomonitoringem.

Pokračovala naše účast na pracích při vymezení soustavy chráněných území Natura 2000. Její vyhlášení je povinností vyplývající ze vstupu ČR do Evropské unie. Naším hlavním příspěvkem v roce 2003 byla příprava návrhu sedmi území pro obojživelníky (kuňka obecná a čolek velký) v okolí Žďáru nad Sázavou a Bohdalova. Dvě jsou uvnitř CHKO Žďárské vrchy a pět na území přírodního parku Bohdalovsko. Výzvou do budoucna je příprava takového plánu managementu, který zastaví setrvalý pokles početnosti těchto vzácných žab a bude přijatelný pro vlastníky. Dojde-li k vyhlášení těchto

navržených území, budou mít provozovatelé nárok na finanční kompenzace případných hospodářských újem.

Pro lepší informování veřejnosti o problematice spojené s Natura 2000 chystáme vydání informační skládačky a uveřejnění různých materiálů na našich webových stránkách. Poskytujeme také individuální konzultace k této i jiným otázkám.

LESNÍ MRAVENCI

Lesní mravenci (podrod *Formica s. str.*) jsou vyhláškou č. 395/1992 Sb. zařazeni mezi zvláště chráněné živočichy. Význam lesních mravenců pro schopnost samoregulace lesních ekosystémů je nesporný. Lesní mravenci patří k nejžravějším predátorům škodlivého hmyzu. Mají značný půdotvorný význam. Koncentrují organickou hmotu, urychlují její rozklad, provzdušňují půdu, zlepšují její strukturu atd. V posledních desetiletích však početnost jejich populací výrazně poklesla. Na většině území je jejich výskyt koncentrován do nemnoha izolovaných lokalit.

Sdružení Krajina dlouhodobě sleduje sedm významných výskytů lesních mravenců ve třech krajích s více než 2 800 mravenišť. Každoroční péči se zabývá na pěti z těchto lokalit (z toho jsou tři přírodní památky), které hostí přibližně 2000 mravenišť druhů *Formica polyctena* a *Formica rufa*.

Kromě praktických opatření (údržba stanovišť, podpora šíření, záchranné odsuny...) se zabýváme výzkumem zákonitosti vývoje mravenčích populací. V roce 2003 proběhla na lokalitě Dolany (okres Olomouc) a přírodní památce Rodlen (okres Šumperk) následná kontrola mravenišť po inventarizaci. Ta umožnila zhodnotit míru přežívání mravenišť. Na lokalitě Dolany vzrostl počet hnízd *Formica rufa* od roku 1997 z 55 na 88. Na přírodní památce Rodlen bylo zjištěno téměř zdvojnásobení objemu mravenišť od roku 1997. Na obou lokalitách mortalita mravenišť mírně poklesla. Domníváme se, že tyto výsledky souvisí s příznivým vlivem naší péče – je prokazatelná pozitivní změna trendu po začátku péče v roce 1997 oproti letům 1995-1997. Zároveň se získáváním údajů pokračovala na obou plochách běžná péče. Na Rodlenu byly navíc instalovány zábrany proti sesouvání mravenišť ve svažitých polohách. Problémem zde zůstává početné napadání mravenišť žlunami.

V okrese Prostějov na přírodní památce Studený kout jsme v roce 2003 zahájili pravidelnou péči. Byl vypracován návrh postupu managementu a provedeny první zásahy – redukce buřeně v blízkosti mravenišť. Zvrácení negativního populačního trendu bude vyžadovat speciální lesnická opatření. Největší známou lokalitou s výskytem *Formica polyctena* v České republice je přírodní památka Šebeň (okres Žďár nad Sázavou). Zde byly provedeny vyřezávky dřevité buřeně a instalovány zábrany na ochranu hnízd před provozem u lesních cest. Kontrola celého území lokality umožní v roce 2004 kvalitní zpracování nového plánu péče.

V Plzeňském kraji bylo poblíž Horažďovic provedeno mapování místního významného výskytu lesních mravenců *Formica polyctena* a *Formica rufa* spojené s návrhem záchranných opatření. Populace se částečně nachází v místech plánované těžby štěrkopísku. Před zahájením těžby bude nutné odsunout nejméně tři mravenišť *Formica rufa*.

STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY KRAJINKA

Ekologická výchova na školách je žádoucím doplňkem učiva. Externí výuka v přírodě a používání málo známých originálních pomůcek v rozsahu

několika hodin ročně se stalo na některých školách již tradiční aktivitou, na které spolupracují se SEV Krajinka. Děti mají možnost získat zábavnou formou řadu nových poznatků o přírodě a životním prostředí. Upřednostňujeme přímý kontakt se skutečnými přírodními objekty, kdy děti vnímají nezprostředkovaně, všemi smysly, pozorují,

dotýkají se. Mají možnost přírodu a její záhady zažít na vlastní kůži a vrýt si poznání hluboko do své mysli. Snažíme se tak v dětech probudit vztah k přírodě, zájem o ni a její ochranu. Tato činnost napomáhá uskutečňovat poslání Sdružení Krajina, tj. aktivně přispívat ke zlepšení stavu přírody. To bez dětí s kladným vztahem k přírodě a veřejnosti bez lhostejného postoje k otázkám životního prostředí nelze.

Ekologickou výchovou se členové Sdružení Krajina zabývají od roku 1998. V roce 2003 byla navázána spolupráce na programech s Domem dětí a mládeže ve Žďáře nad Sázavou. Po personálních změnách se ekovýchové programy v říjnu 2003 rozběhly naplno. Podařilo se nám uskutečnit

programy pro 1802 dětí v 70 třídách. S programy Voda, Les, Skleníkový efekt a Mravenci navštívili 58 tříd s 1538 dětmi. 12 tříd s 264 žáky za námi přijelo do Krátké u Sněžného, kde v areálu staré rychty probíhal od 3.12. do 19.12.2003 vánoční program „Tradice Vánoce“. I přesto jsme, bohužel, museli některé školy z časových důvodů odmítnout. Věříme, že program „Tradice Vánoce“ získal zájemce pro další programy tohoto typu, které se stanou v roce 2004 pravidelnou součástí nabídky pro školy. Rychta na Krátké bude znovu otevřena programem „Svátky jara aneb co přinesla paní Vesna“, který školy mohou navštívit od 29.3. do 9.4. Nabídka bude rozšířena také o nové programy probíhající přímo ve školách (Po stopách lesních zvířátek, Pohádka o kohoutkovi a slepičce, Pojďme si počítat...). Od 26.4. do 21.5. jsou připraveny 4 termíny týdenního pobytového programu „Vodou i (pra)lesem“. Školy okresu Žďár nad Sázavou jsou pravidelně obesílány s nabídkou ekovýchovných programů. Podobně chceme oslovovat i školy v jižních částech okresů Chrudim a Svitavy.

INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Poradenství, konzultace a především aktivní obeznamování veřejnosti s aktuálními otázkami ochrany přírody považujeme za srovnatelně důležité, jako výchovu dětí. Vtažení veřejnosti do problematiky se snažíme dosáhnout pořádáním akcí k významným dnům. Příkladem je tradiční oslava Dne stromů, které se zúčastnili místní občané, nebo podvečerní přednáška Mgr. Tomáše Bartoničky s praktickou noční ukázkou odchyty netopýrů k Evropské noci pro netopýry.

V roce 2003 Sdružení Krajina uspořádalo několik vzdělávacích akcí: „Školení ke spolkové ochraně krajiny“ pro kolegy z NNO, seminář pro učitele ZŠ „Environmentální výchova ve školách“ a seminář „Péče o veřejnou zeleň“ pro obce i veřejnost. K informování odborné veřejnosti posloužil seminář „Natura 2000“, zabývající se změnami v ochraně přírody po vstupu do EU. Semináře navštívilo cca 120 účastníků.

Organizačně Sdružení Krajina zajišťovalo 3. Kulatý stůl neziskových organizací působících v oblasti životního prostředí kraje Vysočina, který se sešel ve Žďáře nad Sázavou. Setkání podpořilo spolupráci mezi neziskovými organizacemi navzájem, ale výraznou měrou se zabývalo také spoluprací s krajem.

Pro veřejnost jsou určeny pravidelně vydávané informační letáčky. V roce 2003 jsme vytiskli „Krajové odrůdy ovocných dřevin, význam a ochrana“ a velmi žádané „Perly v krajině“ o venkovské architektuře Žďárských vrchů. Přes 5000 ks letáčků bylo distribuováno prostřednictvím informačních center, spolupracujících organizací a našich akcí a aktivit. V současnosti

pracujeme na informačních publikacích o Natura 2000 a o významu a ochraně lesních mravenců.

Díky finanční podpoře EU projektu Phare jsme vytvořili nové webové stránky (www.sdruzenikrajina.cz). Rozšířili jsme jejich strukturu o www poradnu, ankety, aktuality a články. Definitivní podobu stránky získají až v roce 2004.

Co se chystá

Hlavním trendem v příštím roce bude zejména další rozvoj ekologické výchovy a osvěty. Sdružení Krajina se podařilo navázat spolupráci se školami v regionu Žďár nad Sázavou a ekovýchovné programy by tak měly být v roce 2004 pravidelnou a obsáhlou částí našich aktivit. Značné rozšíření nabídky programů lze očekávat na středisku ekologické výchovy Krajinka v Krátké. Po úspěšných vánočních programech se připravují programy velikonoční a bude rozeslána i nabídka ekologických programů pro školní výlety a školy v přírodě. Tyto pobyty budou nabídnuty jako vícedenní. Děti budou moci pozorovat přírodu v jedné z krajinářsky nejcennějších částí Žďárských vrchů.

Ve Žďáru, v okolí rybníku Konvent, chystáme vybudování naučné stezky „Louky u Černého lesa“. Stezka poskytne nejen nevšední pohled na nivní meandry Stržského potoka s jeho cennou florou, a zajímavé průhledy na žďárský zámek a Zelenou horu.

V oblasti aktivní ochrany přírody je našim hlavním úkolem více rozvinout nabídku odborných služeb. Zejména soustava Natura 2000 představuje velkou příležitost pro ochranu přírody v ČR.

Prioritním úkolem zůstává i nadále získávání podpory od sponzorů a dárců, aby se snížila naše závislost na dotačních programech. Chtěli bychom uspořádat první veřejnou sbírku. Vzhledem k tomu, že o naši činnosti jeví nemalý zájem média budeme jim pravidelně podávat informace o našich akcích.

Koho hledáme

Všechny, kteří nechtějí doma jenom polemizovat nad stavem životního prostředí, ale chtějí se aktivně podílet na ochraně přírody. Koho nebolí práce může se zapojit jako dobrovolník do vyklízení pokosené trávy z vlhkých luk v oblasti CHKO Žďárské vrchy.

Kdo má času málo, může finančně podpořit naše snažení v oblasti ekologické výchovy a osvěty dětí. Vždyť právě tyto děti nám budou jednou vytvářet životní prostředí.

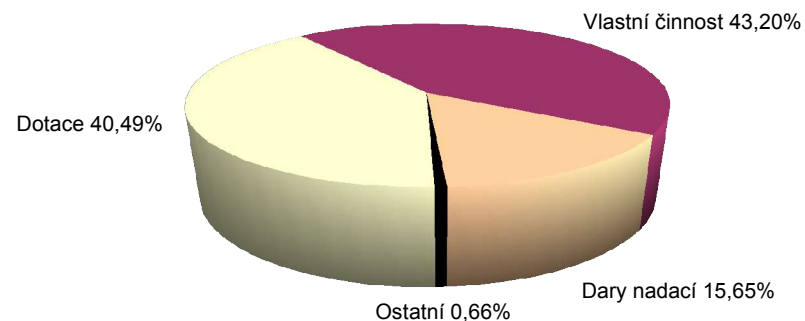
Zájemci z Olomouckého a Jihomoravského kraje a kraje Vysočina mohou vykonávat pravidelnou krátkodobou práci při péči o lesní mravence.

Takže vy všichni, kterým není příroda lhostejná, přijďte se mezi nás podívat! Třeba se stanete našimi členy nebo příznivci.

Finanční zpráva za rok 2003

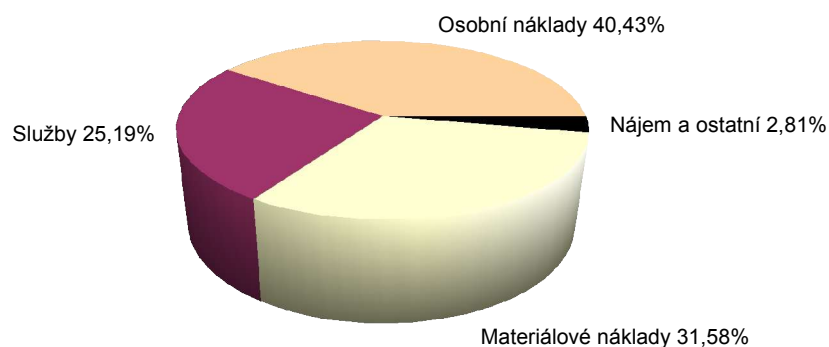
Výnosy:

<i>Výnosy celkem</i>	2 399 887,- Kč
Vlastní činnost	1 036 710,- Kč
Dary nadací (NROS – program Phare, Nadace Partnerství)	375 506,- Kč
Dotace (SFŽP ČR, Úřad práce, Fond Vysočiny)	971 755,- Kč
Členské příspěvky	2 200,- Kč
Úroky	768,- Kč
Ostatní	12 947,- Kč

Náklady:

<i>Náklady celkem</i>	2 191 402,- Kč
Mzdové náklady (včetně brigádníků)	1 064 024,- Kč
Zákonné sociální pojištění	79 439,- Kč
Nářadí a vybavení	163 483,- Kč
PHM	70 211,- Kč
Ostatní materiál	22 421,- Kč
Opravy a udržování	8 475,- Kč
Cestovné	38 776,- Kč
Náklady na reprezentaci	2 896,- Kč
Nájemné (pozemky + ostatní)	19 108,- Kč
Telefon	12 564,- Kč
Poštovné, kopírování, fotopráce	9 452,- Kč
Služby spojené s péčí o louky	541 444,- Kč
Ostatní služby	148 959,- Kč
Ostatní náklady	10 150,- Kč

Přibližný rozpis nákladů dle programů:

Péče o louky	1 272 000,- Kč
Ekologická výchova a osvěta	233 000,- Kč
Ochrana biodiverzity, Phare a ostatní	549 000,- Kč
Společná režie	137 000,- Kč

Dosažený hospodářský výsledek: 208 485,- Kč

Komentář:

Rozpočet na rok 2003 předpokládal příjmy ve výši cca 1,5 mil. Kč. Výrazné navýšení rozpočtu bylo způsobeno neočekávaně vysokým objemem zakázek na péči o zvláště chráněná území a především úspěchem žádosti o podporu z Nadace rozvoje občanské společnosti – program Phare 2002. Grant z programu Phare EU ovlivní výši příjmů i v roce 2004. Část příjmů zaúčtovaných v roce 2003 (ve výši přibližně 250 tis. Kč) je zálohou na výdaje roku 2004.

Rozpočet na rok 2004

Skutečný rozpočet bude závislý na úspěšnosti realizace jednotlivých projektů. Níže je uvedena kostra příjmů a výdajů, která může být podle okolností pozměněna. Náklady jsou uvažovány s mírou rezervou, výnosy vycházejí naopak ze skeptické varianty.

Výnosy:

<i>Výnosy celkem</i>	2 042 000,- Kč
Úřad práce	105 000,- Kč
Dary	150 000,- Kč
Členské příspěvky a úroky	2 000,- Kč
Projekty	1 785 000,- Kč
z toho dotace SFŽP	724 000,- Kč
granty	480 000,- Kč
vlastní činnost	581 000,- Kč

Náklady:

<i>Náklady celkem</i>	2 019 000,- Kč
Daň silniční	4 000,- Kč
Nájemné z pozemků	15 000,- Kč
Úroky z půjček	6 000,- Kč
Vybavení	50 000,- Kč
Režie kanceláře	106 000,- Kč
Režie budova Krátká	10 000,- Kč
Přímé náklady na projekty	1 828 000,- Kč
z toho náklady na zaměstnance	650 000,- Kč

Předpokládaný hospodářský výsledek: 23 000,- Kč

Poděkování

Děkujeme všem členům Sdružení Krajina, dárcům, příznivcům a spolupracovníkům, kteří nám pomohli v naší práci.

Zvláště pak děkujeme těm, kteří v roce 2003 finančně podpořili naši činnost: Státní fond životního prostředí ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, Evropská společenství – program Phare 2002, Nadace rozvoje občanské společnosti, Fond Vysočiny, Nadace Partnerství, Krajský úřad kraje Vysočina, Krajský úřad Olomouckého kraje, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR středisko Havlíčkův Brod, Zelený kruh.

Poděkovat chceme také dalším, kteří nám pomohli uskutečněním projektů: Ministerstvo životního prostředí ČR, Správa chráněných krajinných oblastí ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Krajský úřad Pardubického kraje, Úřad práce Žďár nad Sázavou, Žďas, a.s., GET, s.r.o., Arps.cz, s.r.o. Pedagogické centrum Jihlava, Zemědělská agentura střediska Žďár n. S. a Chrudim, Zemědělská a.s. Kruceburk, Lesní správa Šternberk, Lesní správa Nové Město na Moravě, MVDr. Radoslav Kinský, Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, Chaloupky, o.p.s., Arnika Děčín, ZO ČSOP Mravenec Pelhřimov, ZO ČSOP Liberec, Rezekvítek Brno, SEV Lipka Brno, SEV Sluňákov Olomouc, ZO ČSOP 66/02 Bory, ZO ČSOP 66/05, Česká svaz ochránců přírody Praha, Žďár n. S., Společnost pro ochranu životního prostředí Kutná Hora, Klub Sluníčko Unijazz, Dům dětí a mládeže Žďár nad Sázavou, Výchovný ústav mládeže Žďár n. S., Novoměstská občanská koalice, Koordinační uskupení NNO kraje Vysočina, Hnutí Brontosaurus, Hnutí Duha, Nové Město na Moravě, Městský úřad Žďár n. S. obec Věcov, obec Dědová, obec Kameničky, obec Sněžné, obec Dobrá Voda, obec Počítky, fa Pitková, Zdravěnka – paní Jirková, Potraviný Zelená hora, Pekárna Marco, P. Koubek, P. Kříž, R. Vašek s rodinou, rodina Pohankova, T. Blažek s rodinou, O. Bystřický, T. Bartonička, rodina Bělohávkova, P. Štůla, Ing. F. Klimeš s rodinou, Mgr. O. Popelová, M. Kavalír, Mgr. P. Vaněk, L. Dajč s rodinou, Mgr. P. Doležalová, Mgr. P. Miklová, P. Matějka, J. Čejka, Mgr. Y. Vránová, V. Padalík, rodina Kučerova, Bc. A. Velé, Mgr. F. Lysák, L. a K. Klimovi, D. Zbytovský, A. Svobodová, rodina Rakova, rodina Petrlíkova, J. Dítě, J. Jehlička, R. Pešek, M. Burian, K. Pryclová, brigádníkům a všem ostatním, jež nám jakkoliv pomohli.

V neposlední řadě patří dík vlastníkům pozemků, kteří svým pochopením umožnili vznik krajinného pozemkového spolku a úspěch akce Kosení luk.

Děkujeme.

*Vydalo: Sdružení Krajina
Počítky 3, 591 01 pošta Žďár n.S.
www.sdruzenikrajina.cz, info@sdruzenikrajina.cz
Zpracovali: Mgr. M. Daďourek, P. Nováčková, DiS., D. Pryclová
Ilustrace: J. Špaček, Foto: archiv
Počet výtisků: 200 ks*